

Abstrakt

Nukleární Shakespeare – apokalypsa a zničení v *Králi Learovi* a *Hamletovi*

Dnešní výzkum Shakespeareových her se soustřeďuje na jejich význam pro současnost. Feministické, marxistické a postkoloniální přístupy se zabývají globalizovanými politickými problémy; poststrukturalistické metody zkoumají vztah mezi jazykem a mocí; historismus se zaměřuje na formování modernity v Shakespeareově době; presentismus se Shakespeareovými dramaty zabývá ze současného pohledu a ekokritické přístupy je interpretují z hlediska tzv. antropocénu. Tato práce kombinuje aktualizovanou Derridovu „nukleární kritiku“ s materialistickým feministickým přístupem při zkoumání významu *Krále Leara* a *Hamleta* ve vztahu ke dnešní heterogenní hrozbě zničení, která zahrnuje jadernou válku, genocidu a ekologickou katastrofu způsobenou změnou klimatu. Práce se zaměřuje na význam takto chápaného zničení pro umělecké a zejména literární zobrazení. *Král Lear* a *Hamlet* jsou rovněž studovány v kontextu raně novověkého apokalypticismu, který může být chápán jako předchůdce dnešních diskursů zničení.

Práce ukazuje, jak přízrak zničení problematizuje tradiční realistické pojetí mimesis tím, že odhaluje složité a paradoxní vztahy mezi pravdou, významem a zobrazením. Vykladači Písma v raném novověku a renesanční bojovníci proti náboženským obrazům a sochám se často do hloubi zabývali problémem pravdivého zobrazení, jehož řešení spatřovala apokalyptická ideologie v odhalení konečné pravdy v závěru dějin. Na tyto otázky navazují pozdně moderní přístupy k problematice zobrazení a sekularizující milenialistické přístupy k apokalypse, které ve své ambivalenci směřují k destrukci a zároveň přinášejí potřebnou naději na dosažení spravedlnosti. *Král Lear* a *Hamlet* drammatizují a zároveň i podkopávají raně novověké chápání eschatologie a teleologie, prozřetelnosti, zjevení, tajemství, prorocství a mesianistické spravedlnosti. Obě hry odkrývají protikladnou povahu Apokalypsy vyličené v novozákonní knize Zjevení. Ukazují, že jde o „Apokalypsu bez apokalypsy“, v níž chybí konečné odhalení pravdy a spravedlnosti a která pouze líčí zničení Božích nepřátel. Obě hry také drammatizují paradoxní moc rétoriky, fikce a divadelního zobrazení, které fungují jako zbraně hromadného ničení, ale zároveň *oddalují* konečné zničení. Složitost prezentace apokalypsy v *Králi Learovi* a *Hamletovi* tak umožňuje, aby se obě dramata stala součástí adaptací a intertextuálních vazeb v literatuře a divadle 20. století a tím přispěla ke zkoumání vztahu mezi reprezentací a zničením v dnešní době i k úvahám o roli umělce v nukleárním věku.

